

Predslov

Obecnú kroniku by sme nemali považovať iba za zákonnú povinnosť. Kroniku a Pamätnú knihu vnímam ako súčasť histórie obce. Zachytáva život, zvyky, tradície, rozpráva o pohromách, chorobách, dobrých, ale aj zlých udalostiach, ktoré sa mnohokrát nezachovali v žiadnej papierovej, či inej podobe v archíve, ale práve len v kronike. Sú to skvosty, ktoré by sme mali chrániť, ak ich máme.

Kronikár nemá zabúdať, že nepíše kroniku len pre seba, ale pre ľudí súčasných a aj pre budúce generácie, ktoré by sa chceli o živote v obci dozvedieť čo najviac. V školách sa učia o dejinách rôznych krajín, ale vlastné regionálne dejiny nepoznajú. V kronike si radi prezrú maľby, staré zažltnuté fotografie ich prastarých a starých rodičov, budovy, ktoré už dávno vyzerajú ináč a prebúdza sa v nich túžba po poznaní, u niektorých aj túžba k napísaniu malej knižôčky o ich obci, čo je aj reálne.

Životopis kronikárky

Volám sa Marcela Horňáková, rodená Bogdanovská. Pochádzam z obce Herľany, kde bývajú moji rodičia. V tejto obci žili aj moji starí a prastarí rodičia a od nich som mala možnosť získavať informácie o našej obci a záujem o život jej obyvateľov.

V Herľanoch som začala chodiť do školy. Aj po štúdiách na strednej zdravotníckej škole a na vysokej škole zdravotníctva som ostala bývať vo svojej rodnej obci, aby som po celý život pomáhala chorým, slabým a starým ľuďom a každú skúsenosť s týmito obyvateľmi budem sa snažiť využiť pri písaní obecnej kroniky.

Tu sa zo mňa stala lokálpatriotka. Milujem svoju obec, všade kde mám možnosť ju propagujem a vyzdvihujem a k tomu vediem aj svoje deti. V tejto dedinke čerpám inšpiráciu pri fotografovaní, pri spoluorganizovaní rôznych akcií, kde som získala aj prvé skúsenosti.

Ako novovymenovaná kronikárka budem od tohto roku viesť bežné ročné zápisy do obecnej kroniky. Okrem toho som spracovala aj retrospektívny záznam za chýbajúce obdobie rokov 2007-2018. Dodatočné informácie a údaje za vynechané viac ako 10-ročné obdobie som čerpala prevažne z uznesení obecného zastupiteľstva a zo zápisníc z jednotlivých chýbajúcich rokov.

ÚVOD

Novodobé udalosti z obce Herľany sú od roku 2019 zachytené podľa nových pravidiel a sú spracované na základe pokynov z Príručky pre obecných kronikárov (nové vydanie 2019, v ktorej je určené viesť niektoré povinné údaje).

Nová príručka predpisuje, že jeden exemplár kroniky sa vedie v elektronickej forme a bude zverejnený na webovej stránke obce. Nové pokyny dávajú možnosť viesť prílohu za jednotlivými rokmi a členiť text ročného záznamu fotografiami a inými dokumentmi, alebo súčasťou elektronickej formy kroniky je aj samostatná fotodokumentácia ku kronike.

Text sa bude zároveň ručne písať do knižnej kroniky obce, uloženej u starostu obce, kde sa nachádza aj prvý zväzok obecnej kroniky.

Náležitú pozornosť je potrebné venovať aj vedeniu dokumentačných príloh ku kronike (fotodokumentácia, video dokumentácia, dokumentácia zvukových záznamov, tlačených dokumentov a trojrozmerných predmetov).

Historické dokumenty do obecných kroník možno čerpať z internetu a sú uvedené aj kontakty na inštitúcie, ktoré môžu kronikári pri svojej práci akútne potrebovať.

A čo som prevzala od svojich predchodcov?

Je to Kronika obce Herľany - 1. zväzok, formát A3, ručne písaná, ktorá zachytáva obdobie od najstarších čias až do roku 1980 (história obce, história bývalých kúpeľov).

K tejto kronike existuje album - **dobové fotografie, ktoré je potrebné (podľa uváženia starostu obce a rozhodnutia poslancov OZ) dať zhotoviť do fotokroniky obce, resp. pamätnú knihu od druhej polovice 19. storočia do začiatku 21. storočia (1 ks cca do 50 € - podľa počtu strán).**

Druhý zväzok Kronika obce Herľany (A3) je pokračovaním ručne písanej kroniky začínajúc rokom 1981. Nakoľko sa však obecná kronika za spoločného MNV nepísala, bývala kronikárka pani Marta Rusnáková dodatočne dopísala aj retrospektívne záznamy za chýbajúce roky a kroniku viedla do roku 2006.

Povinné demografické údaje o obyvateľoch obce, o rôznych spoločenských akciách boli zverejnené od 80 - tých rokov do roku 2000 a uvádzali zvlášť v pamätnej knihe obce (kresby, fotografie a maľby zabezpečovala od r.1990 až do r. 2006 Marcela Horňáková).

V roku 2001 bola založená nová pamätná kniha, ktorá sa v r. 2008 na obecnom úrade stratila a až do roku 2018 nie sú podchytené žiadne záznamy, (demografické údaje o obyvateľoch a fotodokumentácia jednej generácie je vynechaná). Existujú však fotografie na webovej stránke obce, z ktorých máme pripravenú **fotokroniku ako pamätnú knihu od r. 2000 - 2018 (vr.) a tá by mala byť usporiadaná podľa jednotlivých rokov a zavesená na web stránke obce.**

Zároveň je potrebné spomenúť, že v roku 2017 bola spracovaná a vydaná publikácia obce - **Herľany, perla Olšavskej doliny**, a to pri príležitosti 530. výročia od prvej písomnej zmienky. Táto monografia zachytáva obdobie od najstaršej histórie až po rok jej vydania a boli v nej použité aj informácie z kroniky obce a z pamätnej knihy.

Jedná sa o malotriedku s 0. ročníkom, ročník 1 až 3 a špeciálna trieda. Všetci žiaci navštevujúci tunajšiu základnú školu dochádzajú zo susednej obce Rankovce. Počet žiakov v školskom roku 2018/2019 je 80. V škole sa vyučuje na dvojzmennú prevádzku. Žiakom je poskytovaná suchá strava na ktorú štát prispieva od septembra 2019 sumou 1,20 EUR/1 žiaka. Pri ZŠ nie je školská jedáleň a chýba aj telocvičňa. Žiaci naďalej dostávajú príspevok na školské potreby a dopravu do školy. Počas prázdnin sa konala rekonštrukcia nádvoria ZŠ. Celkové bežné výdaje na školu predstavovali za tento rok 261 tis. EUR.

Financie a rozpočet

Pri nástupe nového starostu a OZ bol stav finančných prostriedkov na účtoch nasledovný:

Stavy účtov v bankách k **1.1.2019** **SPOLU:** **167 177,34 €**

Stavy účtov v bankách k **31. 12. 2019:** **SPOLU:** **188 407,26 €**

Rozpočet

Kategória	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Plnenie rozpočtu
Bežný rozpočet (za obec a ZŠ)			
Bežné príjmy	383 560,00	402 292,00	402 299,71
Bežné výdavky (vrátane limitov RO na BV)	383 560,00	375 127,00	375 136,69

Starosta obce v septembri uzatvoril zmluvu o poskytovaní audítorských služieb s Ing. Dašou Polončákovou, a to pre audit účtovnej uzávierky.

Verejný život

Voľby prezidenta SR boli v poradí piate priame voľby prezidenta SR z ktorých vzišiel v poradí piaty prezident SR. Prvé kolo volieb sa uskutočnilo 16. marca 2019, druhé kolo 30. marca.

V prvom kole sa o funkciu uchádzalo 13 kandidátov. Do druhého kola postúpili Zuzana Čaputová (PS) a Maroš Šefčovič (nezávislý s podporou SMER – SD). Zúčastnilo sa ho 41,79 % oprávnených voličov. Z celkovo odovzdaných platných hlasov získal Maroš Šefčovič 41,59 % hlasov. Voľby vyhrala Zuzana Čaputová, ktorá v druhom kole získala 58,40 %. Funkcie sa ujala počas inaugurácie 15. júna 2019.

V našej obci bola účasť voličov 54,4% a z celkového počtu 139 platných hlasov získala Zuzana Čaputová 71 hlasov, čo bolo 51,1 %.

V SR sa 25.5.2019 uskutočnili v poradí štvrté voľby do Európskeho parlamentu. Voliči SR si zvolili 14 nových europoslancov, ktorí budú päť rokov pôsobiť v Európskom parlamente. Vo voľbách do Európskeho parlamentu sa v SR zúčastnilo 22,74 % oprávnených voličov.

V našej obci bola na eurovoľbách 23,7 % účasť.

Spoločenský život

V obci pôsobí spevácka skupina Herľančanka - počet členov z obce 10.

- Poľovnícke združenie Skala - počet členov z obce - 12

Klub chovateľov slovenských kopovov zorganizoval v našej obci v auguste výstavu poľovne upotrebitelných psov rasy slovenský kopov.

Hospodársky život

V septembri vydala Regionálna veterinárna potravinová správa Košice-okolie oznam o Africkom more ošípaných v Košickom kraji. Obyvateľom sa odporučilo vykonať domáce zabíjačky ošípaných bez ohľadu na ich vek a hmotnosť a produkty použiť len pre vlastnú spotrebu, zabezpečiť vyšetrenie ošípaných a nekupovať ich bez dokladov.

V obci v priebehu roka boli v prevádzke tieto firmy:

* Predajňa potravín - COOP Jednota, ktorá je v prevádzke už len do konca tohto roka

Občerstvenie * Herlianka PUB - Juraj Jakubko, Vyšná Kamenica

* bufet Gejzír - Marta Cmarová Herľany (otvorený počas letnej sezóny)

* Zariadenie TU Košice

* V tomto roku sa zmenil vlastník hotela Gejzír v Herľanoch, ktorý je až viac ako 20 rokov mimo prevádzky. Nový majiteľ Ing. Marián Petrík dal zbúrať ubytovaciu časť hotela.

* Pošta "Partner bola zatvorená od polovice augusta do 10. decembra, nakoľko sídli v budove obecného úradu a ten bol od septembra v rekonštrukcii.

V obci podniká Pozemkové spoločenstvo urbári Herľany aj Žirovce a pôsobí tu viac ako 10 živnostníkov. Hospodársky dvor Žirovce majú v prenájme farmári z Boliarova p. Martin Petrila a Alena Petrilová, kde chová hovädzí dobytok. Nájomné zmluvy na pôdu má s vlastníkmi uzavretú spoločnosť Contax s.r.o. Nový Ruskov.

Investičná stavebná činnosť a správa verejného majetku

Obec dala vypracovať projekt na úpravu a opravu studne – kadluba v Žirovciach. Na uvedenú rekonštrukciu poskytlo MF SR dotáciu z Úradu vlády SR – programu Podpora rozvoja športu a táto bola schválená vo výške 10.000 eur. Starosta zvolal vo februári verejné zhromaždenie obyvateľov časti obce Žirovce na prerokovanie projektu "Rekonštrukcia obecnej studne v Žirovciach" z účelovo poskytnutej dotácie z MF SR so zapracovaním zbúrania nádrže pri obecnej studni. Po prerokovaní projektu na verejnom zhromaždení poslanci schválili túto investičnú akciu. V prvej etape sa vykonala oprava studne a príprava priestoru na detské ihrisko, ďalej sa skultúrnilo verejné priestranstvo, zlikvidovali sa žľaby, pričom sa zachovalo vytekánie vody, vybudovalo sa detské ihrisko. Zo strany obce Herľany bol predmetný projekt dofinancovaný sumou 3000.-eur z kapitálových finančných prostriedkov.

- Obec dala spracovať projekt na výstavbu chodníka pri štátnej ceste k autobusovej zastávke.

- Vodohospodársky podnik Košice v letných mesiacoch vykonal čistenie potoka v Žirovciach.

- V septembri bolo ukončené oplotenie herlianskeho cintorína už aj so všetkými dodatočne schválenými zmenami (majetkové vysporiadanie pozemku na konci záhrad obyvateľov a prihradenie k cintorínu, osadenie bránky a pod.)

- September 2019 - začala rekonštrukcia budovy obecného úradu, ukončená v decembri:

Názov projektu: Zvyšovanie energetickej účinnosti budovy Obecného úradu v Herľanoch

Výška maximálneho celkového spolufinancovania projektu zo strany žiadateľa stanovená z celkových oprávnených výdavkov 293 035,89 € predstavuje čiastku 14 651,79 € .

Na projekt "Zvyšovanie energetickej účinnosti Obecného úradu v Herľanoch" získala obec financie z eurofondov. V súvislosti s realizáciou tohto projektu bolo potrebné vykonať aj ďalšie stavebné práce na budove obecného úradu, ktoré nespádali pod oprávnené náklady uvedeného projektu, ako sú vnútorné omietky, montáž kazetového stropu a ďalšie práce. Financovanie týchto prác je z prostriedkov rezervného fondu, z ktorého poslanci odsúhlasili čerpanie vo výške 10 000 EUR.

- V súlade s územným plánom obce, poslanci jednohlasne schválili prípravu pozemkov na IBV v Žirovciach.

Životné prostredie a verejný poriadok

Začiatkom roka do každej domácnosti v obci boli doručené PRAVIDLÁ A POKYNY K SEPAROVANIU ODPADU PRE OBČANOV OBCÍ HERĽANY A ŽIROVCE. Ide o separovaný odpad zbieraný od brány obyvateľov obcí a o separovaný odpad, ktorý je potrebné doniesť na zberný dvor. Zároveň si každá domácnosť prevzala kalendár (rozpis) separovaného zberu odpadu.

Firma Fura s.r.o., Košice, ktorá doteraz vyvážala komunálny odpad z obce končí, nahradí ju firma Kosit a.s. Košice.

Ukladá povinnosť nakladať s odpadom spôsobom, ktorý neohrozuje zdravie a nepoškoduje ŽP.

Zakazuje sa spaľovať biologický rozložiteľný odpad zo záhrad parkov a cintorínov.

Na základe rokovania starostu obce s ÚPSVaR bolo vytvorené pracovné miesto na čistenie verejných priestranstiev od 1.4. do konca roka 2019. Úrad práce na základe dohody refunduje obci 95% mzdových nákladov na zamestnanca.

Dňa 8. mája pod názvom "UPRACME SI DEDINU" sme sa spoločne vybrali upratať okolie našich obcí Herľany a Žirovce. Poludňajšia brigáda prebiehala vďaka slnečnému počasiu a dobrej nálade bez problémov. Podarilo sa vyzbierať až 15 vriec odpadkov a skrásiť prostredie.

Poslanci OZ určili vo VZN pravidlá na udržiavanie čistoty v obci a na ochranu verejnej zelene.

Kultúra a turistický ruch

Začiatkom roka navrhli poslanci za obecného kronikára Martinu Zimmermannovú, ktorá funkciu prijala, avšak po určitom čase menovaná sa vzdala funkcie kronikárky.

- Máj - zorganizovaný výlet na Rankovské skaly za účasti cca 30 osôb (v dokumentácii foto)

- DEŇ OBCE sa uskutočnil v nedeľu, 9. júna 2019 na parkovisku v Herľanoch s bohatým kultúrnym program vďaka FSS Herľančanka, ŽSS Studnička a spevokolu Spievajúce srdce.

Deti oslávili svoj deň zábavným programom vo forme súťaží a sladkých odmien.

Poľovníci PZ Skala so starostom a poslancami OZ prispeli chutným kotlíkovým gulášom.

- Október - zájazd do Poľska - Nowy Targ

- Už je tradíciou, že sa v obci pri príležitosti Mesiaca úcty k starším organizuje posedenie s dôchodcami. Tohto roku to bolo 10. novembra v zariadení TU, kde dôchodcovia mali slávnostnú večeru a všetkým bola odovzdaná malá pozornosť. Posedenie dôchodcov spríjemnili LH Žoldákovci z Kolačkova. (foto v dokumentácii)

- November - každoročný ples združenia obcí mikroregiónu pod Mošníkom vždy v inej obci mikroregiónu, tohto roku bol vo Vyšnej Kamenici.

- December - Mikulášske popoludnie pre deti (fotodokumentácia)

- Propagácia obce - vydaný propagačný materiál, upomienkové darčeky, cestovný informátor, propagácia gejíru - zverejňovanie predpokladanej erupcie na web stránke obce.

Šport

Vyčlenených tohto roku v rozpočte 500 EUR. V júni sa v obci konal nohejbalový turnaj na školskom ihrisku.

V lete bola akcia na novopostavenom detskom ihrisku v Žirovciach - otvorenie ihriska a odovzdanie do užívania deťom.

- október - 45. ročník medzinárodných automobilových pretekov Rally Košice, pri ktorých je každoročne rýchlostná skúška cez našu obec. Cesta v sobotu bola uzavretá.

Dobrovoľná požiarna ochrana - počet členov dobrovoľného hasičského zboru

z obce: muži - 16

ženy - 7

Predseda DHZ – Andrej Bertoš, veliteľ DHZ – Patrik Bertoš

V rozpočte plánovaných 500 EUR na činnosť hasičov – dotácia Obce Herľany.

Základnej prípravy hasičov DHZ sa zúčastnil Patrik Bertoš.

Účasť na súťažiach:

- nočná súťaž v Čečejevciach: muži naberačka 8. miesto, požiarny útok 7. miesto,
- súťaž v Nižnej Myšli: muži Herľany "A" - 10. miesto, muži Herľany "B" - 11. miesto,
- pohárová súťaž v Henrichovciach, požiarny útok 9. miesto,
- nočná súťaž v Ploskom a na naberačke obsadili 5. miesto a v požiarom útoku 6. miesto.
- okrsková súťaž v Čižaticiach, muži Herľany obsadili 4. miesto, „retro“ muži Herľany obsadili 2. miesto

Kresťanský cirkevný život v obci

- marec: návšteva arcibiskupa Bernarda Bobera v novo konsekrovanom katolíckom kostole
- jún: služby Božie evanjelické v Žirovciach pri zvonici na Petra a Pavla
- jún: odpustová slávnosť na Sv. Petra a Pavla v Herľanoch
- júl: zomrel kňaz Juraj Semivan, ktorý bol v rokoch 1990 - 1992 duchovným v Herľanoch
- november: zhotovená a v kostole inštalovaná krížová cesta (drevorezba 14 ks) a umelecký vyrezávaný obraz Božieho milosrdenstva, všetko uhradené z milodarov veriacich
- október: púť veriacich z Herľan na horu Butkov. Toto pútnické miesto vzniklo v 21. storočí.

Zdravotná a sociálna starostlivosť

Zdravotná starostlivosť bola poskytovaná aj tohto roku MUDr. Dobroslavom Marušiakom, všeobecným lekárom v zdravotnom stredisku v Bidovciach.

Na opatrovateľskú službu sa v rozpočte plánovalo pre opatrovateľky na mzdy 1000 EUR a odvody 700 EUR. V skutočnosti sa čerpal 1064 Eur na mzdy a na odvody 510 EUR.

Opatrovateľskú službu poskytovala obec v tomto roku týmto obyvateľom: Takáčová Irena.

Demografické údaje obce

Počet obyvateľov k 1.1.2019:	294	k 31.12.2019	289
z toho žien:	153	z toho: ženy	148
mužov:	141	muži	141
z celkového počtu obyvateľov: deti do 15 rokov:			56
mládež od 15 - 18 rokov:			14

Údaje z evidencie obyvateľstva (Na konci roka)

Počet prisťahovaných osôb počas r. 2019: 3 (Vladimír Pach, Štefan Šľachcic, Simona Šľachcicová)

Počet vystáhaných - 11 (Pavol Diabolko, Ivona Šlavková, Richard Krčík, Monika Zimmermannová, Marcel Zimmermann, Natália Zimmermannová, Miroslava Čerevková, Simona Diabolková, Eva Juhásová, Róbert Juhás, Laura Juhásová)

Počet narodených detí: 3

Počet zomrelých občanov v našej obci: 6

Najstarší obyvatelia (nad 80 rokov):

Herľany - Ondrej Kristan, František Nagy, Milota Kristanová, Juraj Krafčík

Žirovce - Alžbeta Gdovinová, Irena Rusnáková, Magda Buchalová, František Horváth,
Alžbeta Bertošová

V tomto roku sa narodili: Jurko Brecko, Daniela Dudáš a Emka Szilágyiová

- " - **zomreli:** Margita Bertošová, Mária Erniholdová, Ján Zimmermann, Irena Takáčová,
Jozef Humeňaj, Imrich Semko

Mimoriadne udalosti

máj: v zariadení TU sa v ubytovni Branisko po nedávnej rekonštrukcii zrútil strop. V izbách boli ubytovní robotníci pracujúci na diaľnici, v tom čase však boli všetci mimo budovy a tak našťastie nedošlo ku tragédii.

30. júla - počas silnej búrky sa na parkovisku vyvrátil strom a poškodil verejné WC. Nakoľko ide o obecný majetok poistený bola nahlásená škodová udalosť na poisťovňu.

V jari tohto roku v intraviláne celej našej obce vyhynula okrasná drevina - ľudovo nazývaná budzvanok. Povysychali v parku, na cintoríne, v záhradách aj v živých plotoch obyvateľov.

V novembri sme zažívali daždivú ale teplú jeseň bez mrazov s teplotami okolo 15 až 17 °C.

Aj v polovici decembra niekoľko dní pršalo a teploty až do Vianoc boli okolo 10 °C.

Čo sa píše o našej obci v tlači (TV, rozhlas), čo sa deje v našom okolí a v SR

- o vyasvaltovaní cesty cez Herľany (*Korzář 20.11. streda, str.9*)

- vianočný stromček pre Košice darovali obyvatelia obce Herľany. (*Košický večer 22.11. str.6*). Košice bude skrášľovať 22 metrov vysoký smrek. Doviezli ho z Herľan, odhadom má 50 rokov.

- otvorenie diaľnice (9 km od našej obce), smer Bidovce - Budimír

- 17.novembra sme si v SR pripomínali 30. výročie nežnej revolúcie. Po celom Slovensku sa konali verejné zhromaždenia a tieto udalosti sa venovali v tlači, v rozhlase a v televízii.

- 13. november sa zapísal na Slovensku ako tragický deň. V nitrianskom okrese došlo k havárii autobusu a nákladného auta. Pri nehode zomrelo 12 prevažne mladých ľudí a 20 bolo zranených. Vláda SR vyhlásila na deň 15.11. štátny smútok.

- hrozná tragédia v Prešove - 6.12. vybuchol plyn v paneláku - 12-poschodový panelák zbúrali.

ROK 2020

Mimoriadne udalosti, celková situácia

Pre našu obec, tak ako pre celú krajinu a pre celý svet, bol to veľmi ťažký rok poznačený pandemiou, ktorá prebiehala v 1. vlne (február až jún) a druhá vlna bola od septembra až do konca roka a počet nakazených a úmrtí stále stúpala.

Pandémia, ktorá zúri vo svete (koronavírus) sa začala šíriť z Číny. Na Slovensku sa objavila prvýkrát 6. marca 2020. Odvtedy sa počet nakazených ochorením Covid-19 neustále zvyšoval, napriek tomu, že každý nosil rúško. Slovenská vláda vyhlásila krízový stav v štáte v polovici marca. Uzavreli sa hranice, všetky školy, kostoly, kultúrne inštitúcie, reštaurácie, hotely, športoviská a mnoho ďalších organizácií, podnikov a boli zakázané všetky verejné zhromaždenia. Na školách boli zrušené maturity, ale aj prijímacie pohovory. Na Veľkú noc v apríli bol zákaz vychádzania, ľudia sa nesmeli stretávať.

Na konci mája epidémia vo svete vrcholila. Vo väčšine európskych krajín končí stav núdze. Situácia sa začína uvoľňovať, otvárajú sa športoviská, reštaurácie, kostoly, ale aj školy.

V septembri všetci žiaci a študenti nastúpili do škôl.

Po uvoľnení opatrení začal počet nových prípadov nakazených rapídne stúpať, hovorí sa o druhej vlne pandémie. V októbri bol opätovne vyhlásený krízový stav. Dňa 1.11. a 15.11. bolo vykonané celoplošné testovanie obyvateľov SR na koronavírus. Od 20.12. vláda SR vyhlásila zákaz vychádzania a sprísnila lockdown.

Vedci na celom svete počas tohto roka pracovali na objavení vakcíny proti chorobe COVID-19 a ku koncu roka bola táto vakcína na očkovanie schválená. V Európe sa začalo s očkovaním počas Vianoc. Na Slovensku bol prvým zaočkovaným epidemiológ profesor Vladimír Krčméry, nasledovali lekári z 1. línie, prezidentka, politici a zdravotníci. V Košiciach prvými zaočkovanými boli epidemiológovia a exprezident Rudolf Šuster.

Na konci roka sa zaznamenali tieto údaje o chorých a tých, čo zomreli na COVID-19:

V nemocniciach je hospitalizovaných takmer 3000 pacientov, podporu umelej pľúcnej ventilácie potrebuje viac ako 200 osôb.

Vo svete počet nakazených v tomto roku - 85 mil. na Slovensku - 190 tis.
- " - úmrtí v tomto roku - 2 mil. na Slovensku - 2 a pol tis.

Situácia v našej obci bola počas roka relatívne dobrá. Aj keď niekoľkí obyvatelia boli pozitívni na koronavírus, choroba u nich mala ľahší priebeh a našťastie nikto na túto diagnózu v roku 2019 a 2020 u nás nezomrel.

Tento pandemický rok poznačil dianie v našej obci, v našom štáte aj v celom svete.

Verejný a spoločenský život

Parlamentné voľby v SR 29.2.2020

Kandidátne listiny do týchto volieb podalo 24 politických strán a hnutí. Predvolebná kampaň bola tvrdá až agresívna.

Výsledky parlamentných volieb 2020 v SR

Volebná účasť: **65,8 %**

OĽANO	25,03 %	53 kresiel
SMER - SD	18,29	38
SME RODINA	8,24	17

Výsledky parlamentných volieb v našej obci v percentách takmer korešpondovali s výsledkami v republike, a to pri volebnej účasti **77,3%**.

O tri týždne vymenovala prezidentka novú vládu SR na čele s predsedom vlády Igorom Matovičom. Predsedom parlamentu sa stal Boris Kolár.

Samospráva obce, obecný majetok

Pracovníci obecného úradu - k 1.11.2020 ukončila pracovný pomer pani Anna Ďordovičová, odišla do starobného dôchodku. Jej pracovné miesto obsadila pani Júlia Mičková, administratívny pracovník ekonomického úseku ZŠ, úväzok 66,66 %.

Obecné zastupiteľstvo v Herľanoch pracovalo počas tohto roka v tom istom zložení, ktoré vzišlo z komunálnych volieb v roku 2018.

Počas roka bolo päť zasadnutí OZ.

- V máji poslanci vzali na vedomie vykonanie inventarizácie majetku obce

- V júni schvaľovali poslanci predaj parcely - nádvorie o výmere 15 m² v k.ú. Žirovce a parcela - záhrada o výmere 34 m² v k.ú. Žirovce, a to pre žiadateľa Petra Vilhana s manželkou. Jedná sa o priľahlý pozemok k domu vo vlastníctve nadobúdateľov a svojim umiestnením tvorí neoddeliteľný celok so stavbou. Cena pozemku bola stanovená vo výške 5 € / m².

Základná škola Herľany

V ZŠ sa zrekonštruoval prístrešok pri kotolni a zhotovili sa prístupy pred bránami do školy a pred školským parkoviskom na krajnici, opravil sa poškodený hromozvod na streche.

Obecné zastupiteľstvo schválilo finančný príspevok vo výške 552 € pre obec Bidovce a to na úhradu výdavkov spojených so správou a údržbou na vybavenie kuchyne a školskej jedálne z dôvodu zabezpečenia stravovania žiakov, ktorí navštevujú Základnú školu v Bidovciach.

Materskú školu navštevuje 10 detí. (MŠ v Rankovciach, Nižnej Kamenici, Bidovciach a Košiciach)

Financie, rozpočet

Záverečný účet obce za rok 2019 schválili poslanci OZ bez výhrad.

Financie a rozpočet

Pri nástupe nového starostu a OZ bol stav finančných prostriedkov na účtoch nasledovný:

Stavy účtov v bankách k **1.1.2020** **SPOLU: 188 407,26 €**

Stavy účtov v bankách k **31. 12. 2020: SPOLU: 146 025,06 €**

Rozpočet

Kategória	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Plnenie rozpočtu
Bežný rozpočet (za obec a ZŠ)			
Bežné príjmy	388 850,00	410 104,00	411 034,42
Bežné výdavky (vrátane limitov RO na BV)	388 850,00	400 701,00	408 554,34

Starosta obce v septembri uzatvoril zmluvu o poskytovaní audítorských služieb s Ing. Dašou Polončákovou, a to pre audit účtovnej uzávierky.

Demografické údaje obce	stav na začiatku roka
Počet obyvateľov k 1.1.:	289
z toho žien:	148
mužov:	141

Údaje z evidencie obyvateľstva

- január 2020 - svadba Mgr. Marta Cmarová, učiteľka ZŠ Herľany, ženích Ing. Peter Stoličný.
- február 2020 - sobáš Tatiány Uchaľovej, ženích Slavomír Takáč z Bystera
- august 2020 - svadba Lucie Becovej

Počet narodených v roku 2020 : 7 (Nela Pachová, Dávid Takáč, Petra Stoličná, Ivana Schejbalová, Štefan Šlachcic, Milan Takáč, Adrián Zambori)

Počet zomrelých - " - : 3

- január 2020 - zomrela najstaršia obyvateľka Alžbeta Gdovinová zo Žiroviec (1928)
- február 2020 - zomrela Helena Rusinková (nar. 1940)
- máj 2020 - zomrel najstarší obyvateľ obce, z Herlian Andrej Kristan (1933)

Hospodársky život

Od začiatku roka 2020 bola zrušená v obci predajňa potravín Jednota COOP. Do obce nám dovážala chlieb a pečivo pojazdná predajňa. Ostatné potraviny a tovar si obyvatelia nakupovali v okolitých obciach a v Košiciach. V polovici roka otvoril predajňu potravín súkromník Juraj Jakubko, ktorý prevádzkuje v obci aj pizzeriu a pohostinstvo.

Životné prostredie a verejný poriadok

Starosta obce informoval poslancov OZ so situáciou vo vývoze TKO. Konštatoval, že z účtovníctva je zrejmé, že od obyvateľov obce sú výrazne nižšie poplatky za vývoz smetia ako fakturované náklady. Preto bude potrebné zvýšiť sadzbu poplatku na osobu/rok, a to na 13 € a zapracovať do VZN o miestnych poplatkoch za komunálny odpad v roku 2021.

Starosta zároveň oboznámil poslancov o ponuke na zakúpenie kompostérových zásobníkov pre domácnosti od spoločnosti KOSIT, a.s. formou mesačných splátok (0,99 € mesačne po dobu 5 rokov).

Investičná stavebná činnosť a správa verejného majetku

Ešte pred Veľkou Nocou obec dala obnoviť parkovisko - nový asfaltový koberec. Práce boli financované z poskytnutej dotácie z Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu v sume 26.396.- eur a dofinancované z finančných prostriedkov rezervného fondu obce Herľany v sume 2.932,81 EURO, čo predstavuje 10 % povinnej spoluúčasti obce na spolufinancovaní projektu. **Cieľom realizácie je zatraktívnenie základnej technickej infraštruktúry parkoviska**, zvýšenie estetickej úrovne areálu a vytvorenie 61 parkovacích

miest, z toho 57 pre osobné autá, tri miesta pre imobilné osoby a jedno parkovacie miesto pre autobus.

Poslanci tiež schválili dofinancovanie projektu Rekonštrukcia miestnej komunikácie Herľany-Žirovce z účelovo poskytnutej dotácie MF SR na základe uznesenia vlády SR vo výške 5.000.- eu, z finančných prostriedkov rezervného fondu Obce Herľany v sume 2.254 EURO, čo predstavuje 31 % z celkových nákladov.

Okrem toho poslanci rozhodli aj o dofinancovaní projektu Rozšírenie kamerového systému v obci Herľany - Žirovce z poskytnutej dotácie Výzvy Rady vlády SR pre prevenciu kriminality vo výške 3.500.- eur a z finančných prostriedkov rezervného fondu obce Herľany 2.369.-eur pri 20 % povinnej účasti obce na spolufinancovaní projektu.

Poslanci na zasadnutí OZ septembri riešili prevádzkovanie verejných WC na parkovisku a ich neuspokojivý stav, nakoľko vo WC nie je elektrina, nie je samostatný prívod vody a nie je zodpovedná osoba za hygienu. Záver z rokovania v tejto veci je taký, že v budúcnosti je potrebné uzavrieť dohodu o prenájme záchodov so stanovením podmienok v súvislosti s ich prevádzkou. Rekonštrukciu si vyžaduje aj altánok na parkovisku, kde konštrukcia podlahy je prehnitá.

V súvislosti s výstavbou náučného chodníka sa zistilo, že projekt na lesný chodník nebol vypracovaný a nie je ani majetkové vysporiadaný pozemok.

Na tomto zasadnutí bola schválená žiadosť o dotáciu na vybudovanie verejne prístupnej elektrickej nabíjacej stanice na parkovisku s 5% spoluúčasťou obce na spolufinancovaní projektu.

Obec zakúpila posypové zariadenie - rozmetadlo na zimnú údržbu miestnych komunikácií. V individuálnej bytovej výstavbe zahájili výstavbu rodinného domu Ing. Erik Szilágy, PhD. s manželkou Ivetou rod. Bertošovou, Slavomír Takáč s manželkou Tatianou Uchál'ovou a Ing. Pavol Soták.

Starý dom v obci zbúral pán Miroslav Kmec.

Kultúra, turistický ruch a šport

Poslanci obecného zastupiteľstva zrušili takmer všetky tradičné kultúrne a športové podujatia pre rok 2020 z dôvodu šírenia sa koronavírusu.

8.8.2020 - spoločenská akcia - výstup na Rankovské skaly

- prenos v TV o Herľanoch

- Z dôvodu, že je zákaz zhromažďovať sa obyvateľom rozhodli poslanci OZ osobne poroznášať darčeky pre seniorov v obci pri príležitosti Mesiaca úcty k starším v októbri

- Na Mikuláša v nedeľu poobede sa roznášali deťom darčeky domov z dôvodu pandémie.

Dobrovoľná požiarna ochrana - počet členov dobrovoľného hasičského zboru

z obce: muži - 16

ženy - 7

Predseda DHZ – Andrej Bertoš, veliteľ DHZ – Patrik Bertoš

V rozpočte plánovaných 750 EUR na činnosť hasičov – dotácia Obce Herľany.

Dňa 25.4.2020 členovia DHZ vyčistili studňu minerálneho prameňa v parku v Herľanoch.

Použili pritom techniku – motorové čerpadlo, sacie hadice, prúdnice a rozdeľovač.

Vyťahanou vodou vyčistili prúdom vody okolie altánku pri studni a odpad z altánku do potoka, ktorý museli aj vykopať z dôvodu poškodenej rúry.

Účasť na súťažiach:

- 1. kolo ligy v Rozhanovciach, v požiarom útoku obsadili 14. miesto,
- 2. kolo ligy v Trhovišti, v požiarom útoku obsadili 12. miesto,
- 3. kolo ligy v Kokšov Bakši, v požiarom útoku obsadili 8. miesto a zároveň sa pokazil motor na požiarnej striekačke,
- Pohárová súťaž v Slovenskej Kajni, v požiarom útoku obsadili 2. miesto, použitá stará striekačka do 1200cm³,
- Okrsková súťaž z Kecerovciach, zúčastnili sa 3 družstva, súťažili v kategórií do 1200cm³, družstvo mužov „A“ v požiarom útoku obsadilo 1. miesto, zmiešané družstvo chlapcov a dievčat „B“ v požiarom útoku obsadili 3. miesto, družstvo „Retro muži“ v požiarom útoku obsadili 2. miesto.

Členovia DHZ spoločnými silami pracovali na oprave pokazenej požiarnej striekačke, s ktorou súťažia. Jedná sa o striekačku s výkonom 1850cm³, prerobená z motora TAZ 1500.

Kresťanský cirkevný život v obci

Aj Cirkev zasiahla pandémie. Od 10. marca sa neslávili verejné sväté omše ani služby Božie. Obnovili sa v polovici mája 2020. Na jeseň v čase zákazu vychádzania - od 24. októbra až do konca roka sa pozastavili verejné sväté omše, resp. cez Vianoce bola účasť veriacich obmedzená (obsadenosť na 25 %), t.j. v našom kostole mohlo byť 15 - 20 veriacich. Napriek tejto nepriaznivej situácii prebiehali niektoré práce v kostole: na jar sa dali zhotoviť nové drevené lavice s čalúnenou sedacou časťou (12 ks). V jeseni sa v kostole namontovali na každú lavicu panely na elektrické vykurovanie. Všetky náklady sa hradili z milodarov veriacich.

Zdravotná a sociálna starostlivosť

Zdravotnú starostlivosť aj tohto roku poskytoval v zdravotnom stredisku v Bidovciach pán doktor Marušiak, ktorý dovŕšil 80. rokov. Jedna časť našich obyvateľov navštevovala aj zdravotné stredisko v Kecerovciach.

Do zubnej ambulancie v Bidovciach a v Kecerovciach dochádzajú prevažne dôchodcovia, ostatným obyvateľom poskytujú služby súkromní zubári v Košiciach. Opatrovateľská služba využívaná v obci nebola.

Článok v Korzári 30.4.2020

HERĽANY. Obnovu parkoviska ukončili tento mesiac pri prírodnej atrakcii, gejzíre v obci Herľany (okres Košice-okolie). Položili nový asfaltový koberec, pribudlo aj dopravné značenie. „Cieľom je zatraktívnenie základnej technickej infraštruktúry parkoviska, zvýšenie estetickej úrovne areálu a vytvorenie 61 parkovacích miest, z toho 57 je pre osobné autá, tri miesta sú pre imobilné osoby a jedno parkovacie miesto je pre autobus,“ uviedol starosta obce Slavomír Rusnák (nezávislý).

V záujme obce je podľa starostu rozvíjať turistický ruch v Herľanoch a širšom regióne a skvalitňovať služby pre obyvateľov a turistov.

Počasie - Posledný novembrový deň začalo v obci snežiť, sneh sa však udržal len dva dni. Takmer celý december neboli mínusové teploty. Posledné tri dni v roku stále pršalo a vo viacerých obciach na východe Slovenska boli záplavy.

V Chorvátsku bolo v posledných dňoch v roku také silné zemetrasenie, že ho pocítili aj obyvatelia južnej časti Slovenska.